

Приклади надання
безоплатної правової
допомоги

**ЗАХИСНИКАМ ТА
ЗАХИСНИЦЯМ УКРАЇНИ**

та членам їхніх родин

2023

Зміст

Допомагаємо захисникам та захисницям України, а також їхнім родинам у розв'язанні юридичних проблем	3
Цивільній дружині загиблого військовослужбовця довелося встановлювати в суді факт проживання однією сім'єю	5
Допомогли військовослужбовцю удочерити дитину дружини	6
Дружині загиблого захисника допомогли встановити факт перебування її сина на утриманні чоловіка	7
Батьківство загиблого захисника України довели в суді	9
Учаснику бойових дій допомогли стягнути аліменти з дружини	10
Батьківство безвісти зниклого захисника щодо маленької донечки встановили в суді	11
Допомогли встановити факт смерті військовослужбовця, який обороняв Маріуполь	14
Поки боронив Київщину, допомогли повернути борг	15
Коли нарахування плати за обслуговування кредиту військового — незаконне	16
Поки проходила військову службу в Збройних силах України — виселили з помешкання	18
Допомогли мобілізованій працівниці отримати заробітну плату за місцем основної роботи	20
Незаконно звільнили з роботи під час проходження служби — допомогла система БПД	21
Потерпілого від домашнього насильства ледь не зробили кривдником	23
Військовослужбовцю, який був у полоні, допомогли отримати офіційний статус та грошову компенсацію	24
Учаснику бойових дій допомогли встановити опіку над матір'ю	25
Допомогли захиснику України спростувати обвинувачення в домашньому насильстві	26
Родині військовополоненого допомогли відновити виплати	27
Матір, яка втратила на війні сина, ледь не позбавили грошової допомоги через помилку в документах	28
Через затримку в будівництві з сина захисника України хотіли стягнути отриману грошову компенсацію на житло	29
Показав патрульним посвідчення водія в «Дії», а натомість отримав штраф	31
Як звернутися по безоплатну правову допомогу	32

Допомагаємо захисникам та захисницям України, а також їхнім родинам у розв'язанні юридичних проблем

Ветерани війни, члени сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, члени сімей загиблих (померлих) захисників і захисниць України можуть отримати безоплатно усі види правових послуг від системи безоплатної правової допомоги.

З 24 лютого 2022 року до системи БПД звернулося майже 12 тисяч захисників та захисниць України. У кожній третій справі клієнти потребували вторинної правової допомоги, зокрема звернення до суду. Найбільша кількість звернень – щодо державної допомоги, виплат та компенсацій. На другому місці – оскарження рішень, дій та бездіяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування. На третьому – питання щодо військової служби, у тому числі військовий облік, мобілізація, бронювання тощо.

З юридичними труднощами стикаються і члени сімей загиблих героїв. Їм, зокрема, доводиться звертатися до юристів, щоб встановити факти смерті при виконанні військового обов'язку, довести батьківство загиблого захисника, оформити виплати. Наші юристи роблять все можливе, щоб допомогти розв'язати ці правові проблеми. За період повномасштабного вторгнення у системі БПД зареєстрували понад дві тисячі звернень від сімей загиблих захисників та захисниць.

У цій збірці — деякі приклади успішного захисту прав та інтересів ветеранів війни, а також їхніх родин.

СІМЕЙНІ СПРАВИ

1. Цивільній дружині загиблого військовослужбовця довелося встановлювати в суді факт проживання однією сім'єю

Через війну Тетяна залишилася вдовою. Під час виконання бойового завдання загинув її коханий чоловік Максим. Однак, через те, що пара перебувала в цивільному шлюбі, встановлювати факт проживання однією сім'єю довелося в суді.

Тетяна та Максим познайомилися й майже відразу почали жити разом. Максим виховував дітей Тетяни від попереднього шлюбу як своїх. Планували одружитися, але щасливе майбутнє обірвала війна. З початком повномасштабного вторгнення Максима мобілізували, а в жовтні 2022 року він загинув під час виконання бойового завдання.

Окрім горя втрати, у жінки виникли труднощі з отриманням пільг, передбачених законодавством для членів сім'ї загиблого військовослужбовця. Оскільки Тетяна з Максимом перебували у цивільному шлюбі, встановлювати факт проживання однією сім'єю довелося у суді. По допомогу Тетяна звернулася до Маловисківського бюро правової допомоги.

Допомогти жінці взялась головна юристка бюро Марина Башмакова.

«Ми склали позовну заяву про встановлення факту спільного проживання однією сім'єю чоловіка та жінки без реєстрації шлюбу. Зазначили, що Тетяна з квітня 2019 року проживала з Максимом як дружина, вела спільне господарство, мали спільний бюджет та спільні витрати, спільно купували продукти, займалися благоустроєм будинку: робили ремонт, купували меблі та інші предмети домашнього побуту. Крім того, всі свята проводили в колі рідних та друзів, ставилися одне до одного як чоловік та дружина», — коментує юристка.

Суд задовольнив позовні вимоги клієнтки. Тепер Тетяна може оформити належні їй пільги.

Судова справа № [392/1341/22](#)

2. Допомогли військовослужбовцю удочерити дитину дружини

До Мукачівського бюро правової допомоги звернувся військовослужбовець Василь. Чоловік розповів, що одружився з Оленою. Від попереднього шлюбу жінка має доньку, з якою у Василя склалися дуже теплі стосунки і фактично він став для неї батьком. Але чоловік хотів удочерити дівчинку, щоб отримати офіційний статус батька, дати дитині своє прізвище та по батькові.

Оскільки Василь ветеран війни — він має право на безоплатну вторинну правову допомогу. Для представництва його інтересів у суді місцевий центр з надання БВПД призначив адвокатку Наталію Стеругу, яка співпрацює з системою БПД.

Адвокатка узгодила правову позицію з клієнтом та звернулася до суду із заявою про удочеріння. До заяви додала:

- згоду матері дівчинки на удочеріння;
- письмову згоду від біологічного батька дитини, яка засвідчена нотаріусом;
- висновок органу опіки та піклування міської ради;
- довідку про доходи Василя, яка засвідчує достатній рівень заробітку для утримання дитини.

Важливим є те, що дитина перебуває на обліку у невролога та психотерапевта з діагнозом «мінімальна статико кінетична недостатність, мінімальна мозкова дисфункція, астеноневротичний синдром, аутизм».

«У таких ситуаціях суд має пересвідчитися, що заявник ознайомлений зі станом здоров'я дитини, щоб в майбутньому уникнути можливості відмови від прийнятого рішення про удочеріння. Василь підтвердив у судовому засіданні, що знає про діагнози дівчинки і це його не лякає», — розповідає адвокатка Наталія Стеруга.

Суд заяву про удочеріння задовольнив і зобов'язав внести зміни до актового запису про народження дитини у графі «по батькові» змінити на «Василівна» та у графі «відомості про батька» записати батьком Василя.

3. Дружині загиблого захисника допомогли встановити факт перебування її сина на утриманні чоловіка

Тетяна — вдова загиблого Героя України Володимира, який в липні 2022 року загинув на Донеччині внаслідок ракетного удару. Ледей оговтавшись від горя, жінка стикнулася з юридичними проблемами щодо оформлення пенсії у зв'язку з втратою годувальника для сина, адже Володимир не був біологічним батьком дитини. По допомогу Тетяна звернулася до Чортківського бюро правової допомоги.

Оскільки Тетяна отримала статус «член сім'ї загиблого (померлого) Захисника чи Захисниці України», вона має право на безоплатну вторинну правову допомогу. Тож для представництва інтересів клієнтки було призначено адвоката Сергія Волинця, який співпрацює з системою БПД.

«За обставин, що склалися, встановити факт перебування на утриманні чоловіка його пасинка можна було лише через суд. Ми зібрали докази, які підтверджували, що Володимир брав активну участь у вихованні хлопця, а доходи загиблого Героя були постійним та основним джерелом засобів для існування сім'ї», — розповідає Сергій Волинець.

Адвокат підготував відповідний позов до суду, до якого додав такі докази:

- довідку про склад сім'ї;
- довідки з дошкільного закладу та школи, які підтверджують, що вітчим брав активну участь у житті пасинка, цікавився його навчанням, відвідував батьківські збори та постійно спілкувався з вчителями;
- акт про фактичне місце проживання особи без реєстрації, складений органом місцевого самоврядування, який підтверджує, що Володимир до дня смерті проживав разом з дружиною та пасинком, сплачував комунальні послуги, дбав про покращення умов проживання і його проживання було пов'язане спільним побутом і сімейним бюджетом та веденням господарства.

Суд встановив факт перебування дитини на утриманні свого вітчима Володимира. Завдяки цьому хлопець зможе отримати належні йому пільги.

Судова справа № [608/1956/22](#)

4. Батьківство загиблого захисника України довели в суді

До Криничанського бюро правової допомоги звернулася Оксана з проханням допомогти встановити батьківство загиблого захисника.

«З колишнім чоловіком ми розійшлися вже давно, однак до офіційного розлучення справа ніяк не доходила, оскільки він проживав за кордоном. Згодом я зустріла Руслана. Для нас були неважливі штампки в паспорті, але проблема виникла, коли я народила дитину. Оскільки за документами я була одружена, батьком дитини записали колишнього чоловіка», — згадує Оксана.

У відділі державної реєстрації актів цивільного стану парі пояснили, що для того, щоб у свідоцтві про народження зазначити батьком Руслана, потрібно звернутися до суду. Однак у справу втрутилася війна. На початку повномасштабного вторгнення Руслан став на захист територіальної цілісності України, а у квітні 2022 року, виконуючи бойове завдання, загинув.

Справу доручили завідувачці бюро Надії Федориненко. Насамперед юристка направила запит до Харківського обласного бюро медичної експертизи, де зберігаються зразки крові загиблих військових. Отримавши відповідь про наявність в них зразка крові Руслана, підготувала до суду клопотання про витребування доказів (зразків крові) задля подальшого призначення та проведення судової експертизи. Коли надійшли зразки крові, з'явилася можливість провести тест ДНК. Тест підтвердив, що Руслан є біологічним батьком дитини Оксани.

Суд встановив факт батьківства Руслана та зобов'язав відділ державної реєстрації актів цивільного стану внести зміни в актовий запис.

«Я була проти ексгумації, бо не хотіла тривожити душу свого чоловіка — захисника України, тому дякую юристці системи БПД за альтернативний підхід до вирішення справи», — зазначає Оксана.

Судова справа № [178/570/22](#)

5. Учаснику бойових дій допомогли стягнути аліменти з дружини

До Міжгірського бюро правової допомоги звернувся учасник бойових дій Михайло з питанням про стягнення аліментів. Чоловік розповів, що вони з дружиною Наталією мають чотирьох спільних дітей, троє з яких неповнолітні.

«Вже кілька років минуло, відколи Наталія виїхала за кордон і в телефонній розмові повідомила, що не збирається повертатися в Україну. Фактично я самостійно займаюся утриманням та вихованням дітей, без жодної допомоги з боку їхньої матері», — зазначає Михайло.

Допомогти Михайлові доручили фахівчині бюро Надії Янчук. Юристка збрала необхідні докази та подала до суду заяву про видачу судового наказу щодо стягнення аліментів на утримання трьох неповнолітніх дітей з дружини Михайла.

Суд видав судовий наказ, в якому зобов'язав Наталію виплачувати Михайлові аліменти на утримання трьох неповнолітніх дітей.

«Стягнення аліментів з батьків, що проживають за кордоном, має свої особливості. Процедура, зокрема, залежить від наявності між країнами договору про надання правової допомоги. Але якщо між батьками немає договору про добровільну сплату аліментів, розпочати слід зі звернення до суду в Україні», — відзначає Надія Янчук.

Судова справа № [302/1216/22](#)

6. Батьківство безвісти зниклого захисника щодо маленької донечки встановили в суді

Війна відібрала в Світлани коханого, а в її маленької донечки — батька. Однак, через те що пара не зареєструвала шлюб офіційно, доводити батьківство чоловіка, який зник безвісти, захищаючи Україну, довелося в суді.

«Зі Степаном ми познайомилися в Маріуполі, згодом разом переїхали до Запоріжжя. Коли народилася наша донька, чоловік був на військових зборах на Яворівському полігоні. Через це й запис про батька в свідоцтві про народження дитини зробили з моїх слів», — згадує Світлана.

Після народження дитини Світлана разом з донькою повернулася в Маріуполь. Туди ж передислокували військову частину Степана. Чоловік і жінка знову мешкали разом та виховували доньку.

У перший день повномасштабного вторгнення Степан на поліг, щоб Світлана з дитиною евакуювалися з Маріуполя в безпечне місце. Так жінка й дівчинка опинилися в Полонному, що на Хмельниччині.

Через деякий час після евакуації зв'язок з чоловіком пропав. А в серпні 2022 року Світлана отримала з військової частини сповіщення про те, що 25 березня 2022 року її чоловік зник безвісти в Маріуполі, захищаючи Батьківщину. Як повідомили жінці, це сповіщення є підставою подавати документи для отримання пенсії та інших соціальних виплат. Утім, за життя чоловіка подружжя так і не уклало офіційного шлюбу та не оформило батьківства Степана щодо їхньої доньки.

Щоб дитина змогла отримати належні їй після смерті батька виплати, у Полонському бюро правової допомоги Світлані порадили звертатися до суду. Для захисту законних прав та інтересів жінки, яка належить до категорії внутрішньо переміщених осіб і має право на вторинну правову допомогу, їй призначили адвоката, що співпрацює з системою БПД Олександра Люблінського.

Адвокат підготував позовну заяву, в якій наголосив, що підставою для визнання батьківства є будь-які відомості, що засвідчують походження дитини від певної особи, зібрані відповідно до Цивільного

процесуального кодексу України. На підтвердження вимог Олександр Люблінський представив суду докази, які засвідчують, що Степан брав активну участь у житті сім'ї, піклувався про доньку, визнавав себе її батьком, а дитина називала його татом: спільні фото та відео, скриншот листування між чоловіком та жінкою. Підтвердили цю інформацію й свідки.

Суд задовольнив позовні вимоги, визнавши батьківство зниклого безвісти захисника щодо дитини.

Судова справа № [681/893/22](#)

ЦИВІЛЬНІ СПРАВИ

7. Допомогли встановити факт смерті військовослужбовця, який обороняв Маріуполь

Війна приносить сумні звістки багатьом українським родинам. Окрім болю втрати, родичі загиблих героїв можуть стикатися і з юридичними питаннями, пов'язаними зі встановленням факту смерті при виконанні військового обов'язку. Таку справу має у своїй практиці юристка Миколаївського бюро правової допомоги Тетяна Брюханова.

До бюро по допомогу звернулася дружина військовослужбовця, який загинув у зоні бойових дій під час виконання військового обов'язку при обороні Маріуполя. Юристка вивчила обставини справи та з'ясувала, що у квітні 2022 року клієнтка отримала акт про настання смерті військовослужбовця, яким зафіксовано, що її чоловік загинув під час бойових дій у круговій обороні міста. Загиблого бійця поховали у братській могилі в Маріуполі.

Спочатку клієнтка звернулася до міського відділу ДРАЦС, але їй відмовили у проведенні державної реєстрації смерті, пояснивши, що акт про настання смерті не є медичною довідкою, на підставі якої здійснюється державна реєстрація смерті. Жінці порадили звернутись до суду про встановлення юридичного факту смерті чоловіка.

На підставі акта про настання смерті та письмового роз'яснення міського відділу ДРАЦС Тетяна Брюхана склала заяву про встановлення юридичного факту смерті чоловіка клієнтки при виконанні військового обов'язку.

Заводський районний суд міста Миколаєва задовольнив заяву клієнтки в повному обсязі та прийняв рішення про встановлення юридичного факту смерті її чоловіка, який загинув під час виконання військового обов'язку.

Завдяки цьому дружина військового зможе отримати разову грошову допомогу та оформити відповідні пільги.

Судова справа № [487/1371/22](#)

8. Поки боронив Київщину, допомогли повернути борг

Військовослужбовець Андрій позичив знайомому 215 тисяч гривень, але в обумовлений строк, у серпні 2021 року, боржник не лише не віддав кошти, але й почав уникати зустрічі з товаришем. Військовослужбовець не знав, що робити далі, адже сума чимала. Окрім того, чоловік обороняв Київщину та не міг самостійно розв'язати цю проблему. По допомогу Андрій звернувся до Хмельницького бюро правової допомоги.

За справу взялася юристка бюро Ольга Глазунова. Ознайомившись з документами, фахівчиня з'ясувала, що окрім основної частини боргу, є також заборгованість за відсотками, адже боржник виплатив їх лише за один місяць. Відтак юристка підготувала в інтересах клієнта позовну заяву про стягнення суми боргу, а також відсотків за користування позиною. До позовної заяви фахівчиня додала договір грошових коштів та розписку, які підтверджували, що відповідач отримав від Андрія кошти в сумі 215 тисяч гривень під 2% щомісяця.

Суд задовольнив заяву Андрія та ухвалив стягнути з відповідача на користь позивача заборгованість за договором позики в сумі 266 910 гривень, із яких 51 910 гривень склали відсотки за користування позиною.

Судова справа № [686/21415/21](#)

9. Коли нарахування плати за обслуговування кредиту військового — незаконне

Григорій — військовослужбовець. Наприкінці 2021 року він оформив кредит у банку на 5 років. Чоловік знав, що під час особливого періоду банки не нараховують військовослужбовцям штрафні санкції, пеню та відсотки за користування кредитом. Однак банк почав нараховувати комісію за обслуговування кредиту, посилаючись на умови кредитного договору.

Щоб захистити свої права, чоловік звернувся до системи БПД на Вінниччині. Оскільки Григорій ветеран війни, він має право на безоплатну вторинну правову допомогу. Представляти інтереси клієнта призначили адвокатку Альону Кобзину, яка співпрацює з системою БПД.

Ознайомившись з матеріалами справи, адвокатка подала до суду позовну заяву про визнання незаконним нарахування комісії.

Банк заперечив та подав відзив на позов, в якому зазначив, що пільги, передбачені п. 15 ст. 14 ЗУ «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», не поширюються на нарахування комісії за обслуговування кредиту в розмірі 3,2%, встановлені умовами кредитного договору.

«Твердження відповідача суперечать вимогам чинного законодавства. Зокрема, щомісячна сплата комісії за обслуговування кредиту є незаконною, адже встановлена без зазначення, за які саме послуги сплачується. Це не відповідає вимогам справедливості та суперечить положенням законодавства про захист прав споживачів», — зазначає адвокатка.

Дослідивши факти, суд дійшов висновку, що нарахування цієї комісії є незаконним та не підлягає стягненню з Григорія. А також зобов'язав банк перерахувати сплачені військовослужбовцем кошти за обслуговування кредиту в розмірі 3,2%, зарахувавши їх в рахунок погашення тіла кредиту.

Судова справа № [127/6456/22](#)

ЖИТЛОВЕ ПРАВО

10. Поки проходила військову службу в Збройних силах України — виселили з помешкання

Наталя працювала бухгалтером в службі судової охорони при ГУМВС України. Оскільки власного житла вона не мала, їй надали кімнату в гуртожитку, де вона мешкала з сином. Згодом в установі відбулася реорганізація, і Наталю звільнили. Після цього вона уклала договір найму з новим наймодавцем — Головним управлінням Національної поліції, який видав їй ордер на право заняття із сім'єю з двох осіб жилої площі в гуртожитку.

«Декілька років ми з сином жили в гуртожитку, вчасно сплачували за комунальні послуги й ніяких проблем не виникало. У 2020 році я уклала контракт про проходження військової служби у Збройних силах України. Військова частина, в якій я проходила службу, була бойовою та дислокувалася на сході», — розповідає Наталя.

Одного дня Наталя дізналася від сусідки, що її виселили з гуртожитку. Коли жінка перебувала на службі, співробітники поліції самовільно, без рішення суду зламали замки від вхідних дверей та винесли її особисті речі, а замки потім замінили. Наталя поскаржилася до поліції, але там їй порадили розв'язувати проблему в судовому порядку. Тож вона звернулася до бюро правової допомоги. Представляти інтереси клієнтки доручили адвокатці Ірині Аруцевій, яка співпрацює з системою БПД.

Вивчивши обставини справи, адвокатка склала позовну заяву про усунення перешкод у користуванні житловим приміщенням.

«Пані Наталя зайняла кімнату в гуртожитку та проживала в ній на законних підставах. Має ордер на право зайняття жилої площі в гуртожитку. Крім того, у неї не було жодного іншого житла на праві власності», — розповідає Ірина Аруцева.

Суд задовольнив позов в повному обсязі, визнавши за Наталією право на користування кімнатою на умовах наймача, а також зобов'язав Головне управління Національної поліції не чинити жінці перешкод у користуванні житловим приміщенням та вселити її до кімнати.

ТРУДОВЕ ПРАВО

11. Допомогли мобілізованій працівниці отримати заробітну плату за місцем основної роботи

Тетяна влаштувалася на підприємство напередодні повномасштабного вторгнення. Спочатку жінка працювала там за сумісництвом, а потім їй запропонували перейти на основне місце роботи. Тетяна пропрацювала 1,5 місяця, відтак її мобілізували. Жінка написала заяву про звільнення, а територіальний центр комплектування та соціальної підтримки офіційно повідомив підприємство про призов працівниці та право мобілізованих на збереження місця роботи, посади та середнього заробітку, які на той час були гарантовані державою.

Коли Тетяна ще працювала на підприємстві за сумісництвом, їй заборгували заробітну плату. До того ж після мобілізації жінки їй не поспішали виплачувати середній заробіток за той період, коли діяла норма статті 119 КЗпУ про його збереження за мобілізованими працівниками, а це вже чимала сума.

По допомогу Тетяна звернулася до Криворізького бюро правової допомоги. Оскільки жінка — учасниця бойових дій, вона має право на безоплатне представництво власних інтересів у суді. Для цього їй призначили адвоката Дмитра Ксенчука, який співпрацює з системою БПД.

Адвокат узгодив з клієнткою правову позицію та підготував позов до суду. Представники підприємства направили відзив на позовну заяву, в якому пояснювали неможливість виконання підприємством обов'язків із виплати заробітної плати бойовими діями в державі та відсутністю коштів. Однак суд не взяв до уваги такі пояснення, адже виплата заробітної плати працівнику — це обов'язок роботодавця.

Суд задовольнив заяву Тетяни й зобов'язав підприємство виплатити жінці понад 70 000 гривень.

«У 2022 році відбулися зміни: норму про збереження середнього заробітку за мобілізованими працівниками з 19 липня скасували. Однак до цієї дати норма діяла, тож ті військовослужбовці, які не отримали відповідних виплат за своїм основним місцем роботи, можуть звернутись до суду для стягнення такої заборгованості», — зазначає адвокат Дмитро Ксенчук.

12. Незаконно звільнили з роботи під час проходження служби — допомогла система БПД

До Калуського бюро правової допомоги звернулася Ольга, яка є учасницею бойових дій. Жінка розповіла, що у вересні 2017 року влаштувалася на посаду медсестри в один із навчальних закладів регіону. У грудні цього ж року Ольга уклала контракт про проходження військової служби на 3 роки. Керівництву закладу, де працювала, жінка про це повідомила та надала всі необхідні документи.

Однак невдовзі Ольга дізналася, що наказом від 25 січня 2018 року заклад звільнив її з посади, а дата звільнення — день укладення контракту про проходження військової служби. Однак жодних документів, зокрема копії наказу про звільнення та трудової книжки, жінка не отримала. Щоб розібратися в ситуації, Ольга звернулася до управління держпраці в області із заявою про незаконне звільнення. Як їй повідомили у відомстві, при перевірці роботодавця були встановлені факти порушення чинного законодавства про працю, про що складено акт, а керівнику закладу внесено припис про усунення виявлених порушень. Втім на роботодавця ці заходи не вплинули.

Зважаючи на обставини справи, єдиним варіантом відновлення трудових прав Ольги було звернення до суду. Тож головний юрист Калуського бюро правової допомоги Богдан Побігун підготував позовну заяву до суду про скасування наказу про звільнення, поновлення на роботі та стягнення середнього заробітку за час вимушеного прогулу.

Суд задовольнив позов жінки частково. Скасував наказ про її звільнення, зобов'язав заклад поновити Ольгу на роботі та виплатити їй середній заробіток з дати прийняття на службу по 19 липня 2022 року (до прийняття змін про збереження середнього заробітку).

Судова справа № [344/12847/22](#)

АДМІНІСТРАТИВНІ СПРАВИ

13. Потерпілого від домашнього насильства ледь не зробили кривдником

До Київського бюро правової допомоги №8 звернувся ветеран війни Андрій Петрович. Чоловік розповів, що його онук неодноразово вчиняв проти нього домашнє насилля. Коли Андрію Петровичу увірвався терпець — він викликав працівників поліції, але вони, не розібравшись у ситуації, склали протокол про адміністративне правопорушення, зазначивши, що кривдником є чоловік.

«Того дня я зробив онукові зауваження щодо собаки в домі. За що він почав кричати на мене та намагався вдарити. Хвилюючись за своє життя, я звернувся до поліції, однак винним зробили мене», — згадує Андрій Петрович.

Справу передали на розгляд до суду. Для представництва інтересів клієнта призначили адвокатку Анну Бурдужу, яка співпрацює з системою БПД.

Під час судового засідання адвокатка зауважила, що в матеріалах справи немає належних доказів, які підтверджують, що Андрій вчиняв домашнє насильство стосовно онука, а вина не може ґрунтуватись на припущеннях.

Суд закрив провадження в справі у зв'язку з відсутністю складу адміністративного правопорушення.

Судова справа № [760/17627/22](#)

14. Військовослужбовцю, який був у полоні, допомогли отримати офіційний статус та грошову компенсацію

Не всі правові питання, з якими стикаються клієнти системи БПД, потребують звернення до суду, часто буває достатньо консультації та допомоги у зборі документів. Так було у справі військовослужбовця Юрія, який звернувся до Запорізького бюро правової допомоги.

Захищаючи країну, хлопець потрапив у російський полон. Після звільнення з полону Юрій пройшов усі необхідні заходи та повернувся на військову службу. Утім, необхідно було вирішити питання оформлення офіційного статусу полоненого, щоб отримати передбачену законодавством компенсацію. Допомагати у цій справі доручили юристці бюро Анні Романок. Фахівчиня допомогла хлопцеві зібрати всі необхідні документи та подати відповідну заяву до Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України.

Юрій отримав відповідь на своє звернення. Міжвідомча комісія ухвалила рішення визнати його особою, що була позбавлена свободи внаслідок збройної агресії РФ проти України. Тепер, окрім офіційного статусу, хлопець отримає ще й передбачену законом грошову допомогу в розмірі до 100 000 гривень.

Так, система БПД допомогла військовослужбовцю, що перебував у полоні, в досудовому порядку визнати його особою, що була позбавлена свободи внаслідок збройної агресії російської федерації.

«У полоні росіян перебувають тисячі наших співвітчизників. І йдеться не лише про військових. Серед них чимала кількість і цивільних — представників міської влади, журналістів, лікарів, волонтерів. Всі ці люди після повернення мають право оформити офіційний статус особи, що була позбавлена свободи. Процедура оформлення статусу для військових та цивільних відрізняється. І якщо у військових реєстрація статусу передбачає також обов'язкове отримання грошової допомоги, то для цивільних наразі це можливість отримати її в подальшому», — розповідає юристка Анна Романок.

15. Учаснику бойових дій допомогли встановити опіку над матір'ю

До Запорізького бюро правової допомоги звернувся учасник бойових дій Степан. Чоловік розповів, що його матір — особа з інвалідністю з дитинства, яка потребує постійного догляду.

«Смерть брата стала для мами не лише тяжким ударом, а й спричинила деякі розлади психічно-емоційного характеру. Наразі вона не спроможна самотійно себе обслуговувати, тому мені важливо встановити над нею опіку», — розповів Степан.

Запорізький місцевий центр з надання БВПД доручив цю справу адвокатці Надії Силкіній, яка співпрацює з системою БПД. Адвокатка підготувала заяву до суду та представляла інтереси клієнта під час засідання.

«Ми зібрали необхідні докази, які засвідчують, що мати заявника потребує постійного догляду та опіки. Адже для того, щоб син міг опікуватися матір'ю, спочатку її потрібно визнати недієздатною. Лише після цього Степан зможе стати офіційним опікуном своєї матері», — коментує Надія Силкіна.

Адвокатка звернулася до суду із клопотанням про призначення судово-психіатричної експертизи, за результатом якої було визначено, що мати Степана не може розуміти значення своїх дій і керувати ними. Крім цього, адвокатка зауважила, що Степан проживає разом із матір'ю, тривалий час здійснює догляд та надає їй всю необхідну допомогу. Інших родичів, які б могли надавати допомогу, жінка не має.

Суд задовольнив заяву в повному обсязі. Визнав жінку недієздатною та призначив Степана її опікуном.

Судова справа № [333/3443/22](#)

16. Допомогли захиснику України спростувати обвинувачення в домашньому насильстві

До Київського бюро правової допомоги №7 звернувся Володимир — учасник бойових дій. Чоловік розповів, що в суді перебуває справа про притягнення його до адміністративної відповідальності за вчинення домашнього насильства.

«З колишньою дружиною ми мали напружені стосунки. Вона неодноразово домагалася, щоб я переписав свою частину квартири на сина, а сам переїхав жити в село, обіцяючи за це не претендувати на аліменти. З часом жінка змінила свою думку, оскільки почала отримувати гарні аліменти з грошового забезпечення, проте почала вимагати, щоб я з'їхав з квартири», — згадує Володимир

Крім цього, конфлікти виникали й через мовне питання. Володимир спілкується тільки українською мовою та просив колишню дружину також говорити з ним рідною мовою. Проте жінка навмисно розмовляла російською, знаючи, що чоловікові це вкрай неприємно. А якось після чергової сварки вона закрила чоловіка на балконі й продовжувала кричати на нього. Володимир викликав поліцію, проте саме на нього склали протокол.

Справу доручили адвокатці Наталії Сухомлиновій, яка співпрацює з системою БПД. Адвокатка склала заперечення до протоколу про адміністративне правопорушення, а потім представляла інтереси клієнта в суді.

«Жодного насильства відносно колишньої дружини Володимир не вчиняв, навпаки, жінка сама постійно шукала приводів до сварки, зокрема через житлові питання. А в день складення адміністративного протоколу саме Володимир викликав поліцію, оскільки жінка кричала на нього, вживаючи нецензурну лексику, та вдарила його ногою по ребрах», — розповідає Наталія Сухомлинова.

Суд закрити провадження відносно Володимира у зв'язку з відсутністю події та складу адміністративного правопорушення.

Судова справа № [755/4132/23](#)

17. Родині військовополоненого допомогли відновити виплати

Марія – дружина військового, який обороняв Маріуполь. У квітні 2022 року жінка дізналася, що її чоловік отримав поранення і потрапив у полон, де перебуває й донині.

У військовій частині, де проходив службу військовий, жінці підтвердили, що він справді потрапив у полон, і почали виплачувати його родині належне грошове забезпечення. Однак з 19 червня 2022 року виплати припинили, обґрунтувавши це тим, що нібито Олександр добровільно здався в полон.

Доходи чоловіка були єдиним джерелом існування родини. Тож по допомогу в розв'язанні проблеми Марія звернулася до бюро правової допомоги на Миколаївщині. Для представництва її інтересів клієнтці призначили адвоката Романа Качана, який співпрацює з системою БПД.

Вивчивши обставини справи, адвокат підготував позовну заяву до суду, в якій зауважив, що виплата грошового забезпечення членам сімей здійснюється до повного з'ясування обставин потрапляння військовослужбовців у полон або звільнення з полону.

«Зважаючи на те, що чоловік Маріє все ще перебуває в полоні, а військова частина не довела, що він здався в полон добровільно, зупинення виплат грошового забезпечення було незаконним», — зазначає адвокат.

Суд визнав протиправними дії військової частини щодо припинення виплати грошового забезпечення чоловіка, що перебуває в полоні, і зобов'язав нарахувати та виплатити зазначене грошове забезпечення за період з 19 червня 2022 року по 10 травня 2023 року.

Судова справа: № [400/943/23](#)

18. Матір, яка втратила на війні сина, ледь не позбавили грошової допомоги через помилку в документах

Марія втратила на війні сина. Хлопець був військовослужбовцем і загинув у червні 2022 року внаслідок артилерійського обстрілу поблизу Миколаївки Сєвєродонецького району Луганської області.

Жінка дізналася, що має право на грошову допомогу від держави. Щоб оформити необхідні документи, Марія звернулася до Вижницького районного територіального центру комплектування та соціальної підтримки. Втім через розбіжність у документах їй відмовили: у свідоцтві про народження сина була допущена помилка в написанні по батькові. Жінці порадили звернутися до суду щодо встановлення факту родинних відносин.

По допомогу у цьому питанні Марія звернулася до Вижницького бюро правової допомоги. Представляти її інтереси доручили адвокатці Валентині Ткач, яка співпрацює з системою БПД.

Адвокатка збрала необхідні документи та підготувала до суду позовну заяву про встановлення факту родинних відносин.

Суд позов задовольнив, відтак Марія зможе отримати належну їй грошову допомогу від держави.

Судова справа № [713/1332/22](#)

19. Через затримку в будівництві з сина захисника України хотіли стягнути отриману грошову компенсацію на житло

Роман — син військовослужбовця, який загинув, захищаючи територіальну цілісність України. Наприкінці 2016 року хлопець отримав від управління соціального захисту населення Голосіївської районної державної адміністрації в Києві грошову компенсацію на житло як член сім'ї загиблого військовослужбовця, який брав участь в антитерористичній операції.

Хлопець добросовісно виконав всі вимоги та уклав договір про участь у фонді фінансування будівництва об'єкта нерухомості, тобто фактично уклав договір про купівлю майнових прав на квартиру в незавершеній новобудові.

Проте будівництво затримувалося й Роман не зміг у встановлений законодавством строк (два роки після укладення договору) надати управлінню соціального захисту населення витяг з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно про зареєстровані права на житло. Будинок все ще був недобудований.

Управління соціального захисту населення звернулося до хлопця, а потім і до суду з вимогою повернути кошти в сумі понад мільйон гривень. Але Роман не зміг повернути ці кошти, оскільки сплатив їх під час укладення договору.

По допомогу Роман звернувся до Київського бюро правової допомоги №8. Для представництва інтересів хлопця призначили адвоката Івана Зайцева, який співпрацює з системою БПД.

«Важливим фактом у цій справі є те, що договір про участь у фонді фінансування будівництва об'єкта нерухомості не припинив свою дію, оскільки будівництво все ще продовжувалося», — зазначив Іван Зайцев.

Адвокат підготував відзив на позов, у якому зауважив, що посилання позивача на порушення Романом дворічного строку для придбання житла та реєстрації права власності на нього в Державному реєстрі речових прав є безпідставним, оскільки висунуті Роману звинувачення не пов'язані з його діями чи бездіяльністю.

Суд відмовив у задоволенні позову управління соціального захисту населення Голосіївської районної державної адміністрації в місті Києві щодо повернення коштів грошової компенсації.

Судова справа № [752/2355/20](#)

20. Показав патрульним посвідчення водія в «Дії», а натомість отримав штраф

До Лановецького бюро правової допомоги звернувся Олег. Чоловік розповів, що нещодавно його зупинили патрульні. Він не мав із собою паперового посвідчення водія, але знав, що документ в «Дії» є чинним, тож і показав його поліцейським.

За декілька днів Олег дізнався, що йому виписали штраф, оскільки він нібито не пред'явив водійське посвідчення патрульним. Чоловік обурився, адже правопорушення він не вчиняв, а копію протоколу не отримував.

Оскільки Олег є учасником бойових дій, він має право на вторинну правову допомогу. Для представництва його інтересів призначили адвокатку Мирославу Вальчук, яка співпрацює з системою БПД.

Ознайомившись з матеріалами справи та узгодивши правову позицію з клієнтом, адвокатка підготувала позовну заяву про скасування постанови у справі про адміністративне правопорушення.

«Наразі законодавцем передбачена можливість використання електронного посвідчення. Тож водій може пред'явити Е-посвідчення та Е-свідоцтво на смартфоні без додаткового пред'явлення посвідчення водія та свідоцтва про реєстрацію транспортного засобу, виготовлених на бланках, а також без документа, що посвідчує особу. Тому у випадку, якщо на вас склали постанову про адміністративне правопорушення, ви можете оскаржити таке рішення в суді», — відзначає Мирослава Вальчук.

Суд задовольнив позов в повному обсязі, скасувавши постанову про накладення адміністративного стягнення у справі про адміністративне правопорушення.

Судова справа № [602/38/23](#)

Як звернутися по безоплатну правову допомогу

- Отримати усну консультацію юриста можна у контактному центрі: 0 800 213 103, дзвінки безкоштовні.
- Щоб отримати письмову консультацію — напишіть у наш телеграм [@LegalAidUkraineBot](https://t.me/LegalAidUkraineBot)
- Або завітайте до найближчого бюро правової допомоги: https://bit.ly/bpd_buro
- Готові правові консультації можна переглянути на довідково-інформаційній платформі правових консультацій [WikiLegalAid](https://www.wikilegalaid.org/)

Усі наші сервіси: <https://linktr.ee/legalaid.gov.ua>

